

Droogte bedreigt onze soorten

Hoewel de maand februari erg nat was, is het nu op veel plekken al weer kurkdroog. Waterschappen, drinkwaterbedrijven en boeren maken zich zorgen, maar zeker ook voor de natuur is verdroging al jarenlang een van de grote problemen. 2018 en 2019 waren extreem droog, dat heeft de situatie nog verder verslechterd. Maatregelen tegen droogte kunnen daarbij samengaan met maatregelen tegen stikstof.

We herinneren ons allemaal nog de beelden van de voorgaande twee jaar. Reddingsacties voor beekvissen in drooggevallen beken en nectarkroegen op het stuifzand om vlinders aan voedsel te helpen op uitgedroogde heide. Hoewel begin 2020 nat was en watervoorraden in de grond weer wat werden aangevuld, had april dit jaar wederom een droogterecord en inmiddels is er, zeker op de zandgronden, al weer sprake van sterke verdroging. Hoe dit jaar verder zal verlopen is nog niet te zeggen, maar opnieuw een extreme droogte kan voor veel soorten desastreus zijn.

Vissen en kamsalamander nemen af

Dit geldt bijvoorbeeld voor de grote modderkruiper in sloten, de beekprik en de rivierdonderpad in beken en de kamsalamander in poelen. Een recente analyse van RAVON wijst uit dat vijftig tot zestig procent van de populaties beekprikken en rivierdonderpadden in beken in 2018 en 2019 acuut bedreigd werd door droogvalproblematiek. Ook zelfs de grote modderkruiper, een vis waarvan bekend is dat de soort enkele weken van droogte kan overleven, blijkt in verschillende sloten te zijn uitgestorven die in 2018 langdurig hebben drooggestaan. Van de kamsalamander zijn uit Brabantse Natura 2000-gebieden poelen bekend die in 2018 en 2019 omstreeks juni zijn drooggevallen, waardoor een generatie larven als verloren moet worden beschouwd.

Roep om anti-verdrogingsmaatregelen

De impact van de droogtecrisis op bijzondere fauna is duidelijk, de klimaatvoorspellingen geven aan dat droogte steeds vaker zal voorkomen. Het is daarom tijd om structureel anti-droogtemaatregelen te nemen, voor de korte en voor de lange termijn. Op de korte termijn liggen er kansen bij het vergroten en verdiepen van poelen, het plaatsen van tijdelijke stuwen in beken en het lokaal verdiepen van de beekbodem. Als noodmaatregel moet zelfs het inlaten van (grond)water overwogen worden. Op langere termijn liggen er kansen in het langer vasthouden van water door bijvoorbeeld uitgesteld maaibeheer en het aanleggen van waterbuffers. Uiteindelijk moet de grondwaterspiegel hersteld worden, waarbij functies volgen uit de natuurlijke condities van het landschap, zodat

regenwater langdurig kan worden vastgehouden. Dit vereist visie, maatregelen en plannen op een grotere schaal.

Relatie met stikstofmaatregelen

Maatregelen tegen de droogtecrisis zouden hierbij gewogen moeten worden samen met maatregelen in het kader van de stikstofcrisis in plaats van dat maatregelen naast elkaar staan of zelfs tegen elkaar inwerken, zoals bij het plan om stikstof uit mest uit te spoelen met water. Vrijkomende gronden bij de uitkoop van boerenbedrijven nabij natuurgebieden kunnen gebruikt worden als buffer om grondwaterstanden duurzaam te verhogen. Verlaging van de stikstofbelasting zorgt dan weer voor verminderde plantengroei in en rondom water waardoor de waterverdamping via bladeren vermoedelijk minder wordt en verdroging van wateren minder snel zal gaan.

**Martijn Dorenbosch (RAVON) & Kars Veling
(De Vlinderstichting)**

**Drooggevallen Bielheimerbeek bij Varsseveld.
(Foto: blikonderwater.nl)**